

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST,

„Slogom rastu male stvari, a bezloga sve poluvrati“ Nat. Post.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIČTVO I ODPRAVNIČTVO

nalaze se
Tipografija Filija di C. Amati, via della Zona, N. 7.

Preplata s poštarnom stoji 2 for., a seljake samo 1 for. za celu godinu. Razmjerno 1 for., a seljake 60 nor. za pol godinu. Izvan Carovine više poštarina. Gdje se najto najmanje 8 seljaka to su voljni, da im list šalju svim ukupno pod jednim zarovom i imenom, darat čemo za 70 nor. na godinu strakom. Norci se šalju kroz poštarsku Naznačeno. Ime, prezime i najbližu Poštu valja jasno označiti. Komu list nedodje na vrijeme, neka to javi odpravnitstvu u otvorenu pisma, za koje se neplaća nikakva poštarina, naplatak izvana Reklamacija. Tko list prima i drži, ako je pošten, ga i plada.

Pisma se šalju plaćeno poštarme. Viesti, dopisi i drugi spis štampaju se ili u cijelosti ili u izdaku, nalaze prama svojoj vrijednosti i snieri ovog lista. Ne podpisani se dopisi neupotrebljavaju, Osobna napadajući i isto sukrmono s strani nenalaze mjesta u ovom listu. Priobaca se pisma tiskaju po 5 nor., svaki red ak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nor., a svaki redak svako 5 nor.ah; li u slučaju općovanja po što se pogodno oglašit i odpravnitstvo. Dopisi su nevrataju. Uredništvo i odpravnitstvo, osim izvanrednih slučajerah, nedopisaju, nego putem svojo Listarnice.

Pazin-grad je zemlje glava.

Šta Istria reči i volik nam je Jad, Da glava zemlje nije Pazin-grad?

I.

Od sre Istre, najviše su već vremena pod vladajućom cesarskom kćućom, kastavska kapitanija i pazinska knežija.

U tih dvih krajevih naš puk ina uređene kuće i polja, zna više čitati i pisati, ljubi djelo i nesramuje se svoga jezika, ni negazi roda i kolina.

Na Buzešćini i po dolnjoj Istri, kuda je gospodovala Benečija, premda je bolja zemlja, naš puk je zapušten, ne zna čitati ni pisati koliko druguda, neće mu se dobro gospodariti, zaboravio se je svoje starine. Tako je zapušten, da ćeš naći čovjeka, koji si ni svoga prihvajka nezna, ni kućnog broja.

Kad su se Hrvati iz Dalmacije selili u dolnju Istru, talijanska gospoda prebijala jim volove, sjekla trsje, poposivala polja i svakako jil mučila. To nisu naše izmisljotine, to se čita u knjigji „Notizie storiche di Pola“, koju je puljska občina dala štampati; hvata joj, da je istinu na svjetlo iznesla, ako i bode. Naši ljudi, „gente industriossissima“, pod benetičkim gospodstvom posladoše poludivji, bez nauke, bez molitve, bez ljubavi za svoje.

To sre skupa uti nas, da talijansko gospodstvo nam nije dobra doneslo, i da nam je austrijsko gospodstvo mnogo i mnogo manje škodilo, puk da se možemo nadati, da će se malo po malo pogreške u našoj vladavini odstraniti i da će za Istru bolja doba nastati.

II.

Ako je tomu tako, budimo onda iskreni, pak neka se znade naša misao i naše djelovanje. Naše misli o Istri nisu griešne, al zato valja, da jih na

glas povjedamo. Sam stari Garibaldi, da znade dobro kako naše stvari stoje, poviknuo bi: Ljudi, nemojmo Istre uzimati, ona zemlja nije talijanska, u njoj veći diel drugu vjeru vjeruje.

Mi dakle sadla o tom imamo nastojati, da Istria izgubi obilježje talijansko u svem onom, što nespada na same Talijane. Zastajevamo svoje škole, pišimo svakoj oblasti u domaćem jeziku, javimo se u novine s drugimi željama, nego se javljaju naši protivnici.

III.

Da naša politika nebi Istri koristi donosila i pravičnu korist podjelila, ništa nebi valjala. Ali mi i za tim idemo, da koristi bude. Nekada se na nas nije pazilo, zato su naša mjesta počela propadati, a druga se dizati.

Grad Pazin, prvi posjed austrijski u Istri, bio je zapušten. Kopar ima soline i tamnice i talijanski gimnazij i sviloprejkju; Piran ima soline; Poreč ima zemaljske oblasti; Rovinj ima fabriku tabaka i dobro pristanište morsko; Pula ima vojenu luku i silu zaslužbe; Vodujan ima vojničke spitale, — svi gradovi imadu od česa živu, — samo Pazin do jučer nije imao ništa. Sad ga prolazi željeznica, al mu nenosi koristi; ima latinske škole, al nenose koristi, koliko bi morale nositi.

Pazin je na vrlo priličnu mjestu, baš u sre Istre, zato su ga Nijemci i bili nazvali Mitterburg, to jest kao da rečeš: srednji grad.

U Pazinu je križišće velikih i liepih cestah: iz Trsta do Pule, iz Poreča do Pule, iz Poreča do Rieke. Mi mislimo, da bi pravdu bilo, kad bi se zemaljske oblasti prenese iz Poreča u Pazin. Poreč nije po ničemu znamenitiji od Pazina, nego po tom, da ima starostavnu erkvu i biskupiju. Poreč ima 2471, a Pazin

2909, stanovnika. Poreč je pri moru i može gojiti bolju uljiku i boljje vino od Pazina, a tim i živiti.

Poreč neima većih školah i nije prilike, da bi jih dobio. Pazin ima latinske škole, u kojih bi zemaljski plaćnici mogli školati svoju djecu. Poreč je neprikladno mjesto za prihodak. U Pazin sada možes malim troškom iz svih strana.

Zemlja bi mnogo prištedila, da je u Pazinu sabor, jer bi putni troškovi manji bili. Pazin je hrvatski grad premda se u njem i talijanski govori, ali okolica mu je čisto hrvatska. U Pazinu bilo je demonstracijah prototalijanskih; sva okolica digla se je protestovati proti njim. Taj puk iz okolice pazinske, koji se je probudio, koji spoznaje svoju narodnost, koj prisize vjerni svomu cesaru, taj puk neka vidi i koristi od svojo politike. Kad bi se oblasti preselile u Pazin, ljudi oni, ako ne drugu, prodali bi više uljiku, više mesa, više muke, ostao bi jim koji norci, a hme i nas je bog stvorio da živimo.

IV.

Premda nam je ova misao odavna po glavi mela, ipak nismo htjeli ništa do sada pisati. Sada pišemo. Kad smo doznali, da u Pazinu i polju pazinskomu ima ljudi, koji su na to pomislili i koji to zele. Nam je drago! Pazin bi se znamenito podigao, da se kakovih sto tisućah forinti na godinu u njem potroši.

Po §. 9. dodatka februarskom parntu od 1861, ima cesar pravo odlučiti na dalje, gdje da bude sedište sabora i junte istarske. Pazinska velika občina i druge hrvatske občine po Istri mogle bi se obratiti prošnjom na njegovu vladavost

* Zemaljski pravilnik za Trst, Istru i Goricko.

cesara i kralja, da dopusti neka se zemaljske oblasti premjestu u Pazin. Stanovnici pazinskoga kapitanata svi bi morali u istoj prošnji spomenuti, da je ovaj kraj tvrdo vjoran austrijskoj kuci, i da se nikad neće odmetnuti od svoga vladara ni od svoje narodnosti.

POLITIČKO DRUŽTVO „EDINOST“

Odbor slavnoga Političkoga Društva „Edinost“, što već od više godinah obostoji u Trstu, poslalo nam je sljedeće pismo i uz pismo niže sledeći Poziv:

Slavno Uredništvo!

Zaprećeni kojekakvim poslovima, nemogomso Vam odmah javiti, da će naše Političko Društvo „Edinost“ odsad unapred poslovati zakonitim putem i u susjednoj Istri. te nastojati svimi zakonitim sredstvi, da naš narod, jednog i drugog govora, dalje i tamo do svojih političkih i narodnih pravica. Nego, što misno učinili dosad, to činimo sad, prošeć Vas, da štampate u Vašem cijenjenom listu „Naša Sloga“ prikloppieni Poziv na braću Istrane, te da naše Društvo i njegovo narodno nastojanje što toplje preporučite i hrvatskomu u Istri pučanstvu. Izvolite primiti izraz našega poštovanja.

U Trstu dne 30. julija 1878.

Odbor Političkoga Društva

„Edinost“.

Poziv.

Mila braćo Istrani! Politička društva imaju zadaću, braniti narodne pravice, puk izobrazavati i politički ga krepiti. Političko Društvo „Edinost“,

PODLISTAK

PRIGODNA PISMA.

M. H.

I.

Nemoj mo zaglusiavati tolikimi molbami. Ta ti dobro znaš, da sam ja uvijek i u svako doba pripravan no samo izpuiniti, nego i preteći svaku tvoju želju. Samo mi piši, kad nebudes o čem na jasnu, pa budi uvjeren, da ču ti ja na svako pitanje odgovoriti po svojoj najboljoj viesti i sviesti. Tim ču da rečem, kad nebudes ni meni stvar jasna, da ču ti iskreno izpriječiti svoju neukost i svoje neznanstvo. Ali moram te uzajemno i ja jednu prošiti, a ta jest, da mojlih mislih i mojlih razzudah neuzmeš nikad pod gotovu istinu; jer istina visoko sjedi, pa čovjek više puti misli, da joj je čisto u lice pogledao, a ono joj nije ni traga vidio. To želim da držiš dobro na pameti, pak smo ja i ti u sjegurnt zaklomu od svake nepogode, koja bi se mogla putem na nas oboriti. A sad njde da se svratim na tvoje najnovije pismo.

Pišeh mi, da što mi se čini o pravopisu, kojim su dandanas pisano skoro sve hrvatske knjige i nevine. Moj brate, pod sunceom nije i nemože biti ništa stalna i savršena, pa nije, po mojem mnioeju ni naš sedanji hrvatski pravopis. Tu ču trebati još mnogo tesati, pititi i blanjati, dokle se bude moglo reći, evo ga u rodu. Nu to nas usmie ni najmanjo smućivati, jer koliko je i kakva je njemačka knjizovnost, pa se ipak njemački uenjačaji i dandanas degovaraju o pravilni, kojih bi imali pisati svoj jezik. Ako dakle nije to sramota naprednim Niemcem, nemože bit ni nam, koji smo se tekak sičtili, da imamo i mi jezik, kojim se čude govori i pisati isto onako krasno, krepko, jedro i mudro, kao svakim drugim. Naravska je stvar, da se početnici više puti prevaru u stankuju svojih mislih, pa da u njihovih zaključkih nemože biti svagda reda i porodka. Ali sa svim tim, nedosljednostih, kakvih jih u našem načinu pisanja, mislim, da jih neima nigdje na svieću. I ti se baš puim pravom znebiavaš sad sadanjim pisanjem drugoga padeža u višobroju, gdje vladat tolika pomutnja, da se čovjeku ni kod najbolje volje nije ti moguee osvjestiti to pogoditi pravi put iz tog novovjekog zahodnjaka. Otkad se odbacio h, pišu ti, padež kako koga volja, nemareć ni

ni najmanje, da li je to njihovo pisanje čitatelju jasno i razumljivo. Ako koža zapitaš, da za što se to učinilo, odgovorit će ti, 1. da tako čino Srbi; 2. da se taj h i onako neizgovara; a 3. da su bez njega naše knjige i novine mnogo ljepše i blagovidnije; jer da se tako unanjeto broj suglasnikah, kojih ima i bez toga prevedu u našem jeziku. Na prvu točku svaki pametan čovjek mora odgovoriti tim mudracem, da Srbi inadu i drugih nebroje-nih osobujnostih, pak za što se nisu i to prihvatilo te stalo pisati: volovina, zanama, pisutina, onda lepo, lijepo, srpski, naltriti, ratati, muva, pra itd.? Barem onda bi Srbi imali donekle pravo, da su im Hrvati jezik ukrali, kao da nije onaj stariji, koji je pou-puniji i obliliji u svojih obličih i glasovih, a to je hrvatski; i kao da nije ča starje od i to i sta, a u starih pismih kao da se u čem čakavština razlikuje od štokavštine. Ako se jedinom to pitanje ozbiljno pokrono, borme neznaju, tko će ostat tat, Srbim li Hrvat! Ali ono, velo u drugoj točki, neizgovara se. Neizgovara se po srbskom govoru, (kad se već od Srhah učimo pisati svoj jezik), neizgovara se velim ni u šestom padežu, neizgovara se ni kod pridavnikah; pa za što ga naši pišu i ovdje i ondje, za što ga i ti neizpušćaju, kao što ga do-

sljednou ponajviše izpušćaju naši tobožnji učitelji Srbi? Ali najsmješnjia je treća točka, gdje se veli, da izpušćanjem slova h postaje naš jezik blagoglasniji i čuti i vidjeti. Prije svega moram primetiti, ako ahavci i pišu slovo h, da ga ipak neizgovaraju, kao što ga neizgovaraju ni Talijani, ni Francezi, a u nekojih slučajih ni Niemci, akromer ga i oni pišu, gdje mu je po naravi mjesto. Pa jesu li ti jezici za to neblagoglasniji? S druge pako strane, ako se za volju blagoglasja izpušća h, jer se neizgovara, za što se neizpušćaju i mnoga druga slova, koja se takodjer neizgovaraju? Za što se n. p. nepiše gosposki, rzasaditi, mjesto gosposki, razzaditi itd.? Dapače za što se nepiše meja, knjeđ (kao što se mjesto međa i kluječ negdje u Primorju uprav i govori); onda mudros kripkos (kao što su nekoji stari Dubravčani i govorili i pisali) itd., itd.? A nebi li se moglo pisati i e pred poluglasnikom r n. p. porst, kervst, tocrdo, itd.? Takvim dosljednim postupanjem, koliko se nebi tu odstranilo suglasnikah, a s druge strane namaklo samoglasnikah u organizam našega jezika, uz gotovo tobožo povišenje njogova blagoglasja? Ali ne, na takve se novotrije neče da pristano, jer kažu da bi poradi njih, a naine nekojih, postao jezik nerazumljiv i snomnu narodu, iz kojega je nikao. Krasno,

koje ima svoje sielo u Trstu, prenačinilo je svoja Pravila tako, da smie sborovati po svem Primorju, toga radi protegnuti će svoje djelovanje i na susjednu Istru. Da može Društvo krepko i uspješno poslovati, treba mu što veći broj članova, koji su ga voljni materijalno i duševno podpomagati, da uzmogne s uspjehom sazivati obštenite zборе, skupštine, labore itd. Kad dojde vrieme, da se biraju zastupnici u sabor, budi pokrajinski budi državni, Društvo će po svojih povjerenicah skrbiti, da bude izborna agitacija dobro osnovana i mudro vodjena. Glede muzevalah, koji se budu imali izabrati, Društvo se neće uvijek sporazumiti sa najodličnijimi i najupitnijimi u Istri njoj ljubavi hrvatskimi i slovenskimi. Proglase, Pozive i razne štampane spise Društvo „Edinost“ neće pošiljati na dobu onamo, gdje bude trebalo, i u hrvatskom jeziku. Podpisani se Odbor toplo preporuča preć gg. Svećenikom i svim inteligentnim u Istri rodoljubom, da stupe u kolo Političkoga Društva „Edinost“, da kúpe članove i pošiljaju upisnu družtvenomu Odboru u Trstu, da uzmogne što prije i uspješnije započeti svoje spasonosno poslovanje. Braćo istarski Hrvati! evo Vam ruke brata Slovenca. Mi smo svi Slaveni, svi smo jedna krv, svi jedne majke sinci. Naš cilj je jedan te isti, a u jedinosti i slozi naša moć i sila; slozimo se dakle i složno radimo za narod naš i slobodu našu. Krepko i neustrajivo tražimo naše pravice, energično zahtevamo jednakopravnost, čvrsto stojimo na braniku proti svakomu neprijatelju, nepodajmo se. Primorci od Gorotana do Kvarnera, pristupite svi pod narodni barjak, na kojem stoji zlatnim slovima pisano „Jedinost“!

U Trstu 30. Julija 1878.

m. p. Odbor Političkoga Društva „Edinost“.

Danas nam nije moguće mnogo govoriti o tom novom pojavu u našem političkom životu. Ali zato ćemo to obširnije učiniti drugom prigodom. Danas budi dosta rečeno, da se mi veoma radujemo, sad gdje smo se sporazumili, obstanaku toga slavnoga Društva i u ovoj najnovijoj mu odjedi, te ga tim, već sad, što vruće i toplije preporučamo svim rodoljubom naše hrvatske u Istri narodnosti. Mi bismos prvi, koji smo prije više godina iztaknuli u ovom pučkom listu potrebu političkoga društva za Istru. Na to su se mnogi naši znanci i prijatelji izjavili živom željom za takvo društvo; ali su ujedno i kazali, da nam treba prije svega tomu narod pripraviti. Pa uprav

divno priznanje! Tim priznanjem smo već kada tada pripisali na pravu točku, sa koje treba smatrati pisanje i nepisanje slova h u drugom padežu višebroja u našem jeziku. Prva vlastitost svakoga pisma jest i mora biti, da bude na prvi mah čitatelju prozračno i razumljivo. A koliko naše knjige i naše novine negube u jasnosti i razumljivosti poradi izpušćanja slova h? Nije li živa istina, da bez toga slova neza više puti ni vješt čitatelj pogodi, da li mu stoji pred očima prvi ili drugi padež jednobroja, ili pak drugi višebroja, budući da su ta tri padeža, kako se sad pišu sasvim slična jedan drugomu. A smučuje li to vjesti, koliko neće više novičta u p. p. diete, seljaka, stranaca, koji je rad naučiti naš jezik? Neka stoji u p. p. pisano i štampano: Djetca se boje *pasca, kovača, vojnika, kamana* itd. Sad reci, tko si junak, koji li ovo genitiv jednobroja ili višebroja, jer može biti jedno i drugo? Ili nadalje: *Vrana se nebogi vrana*. Po čem se ovdje razpoznaje prvi padež jednobroja od drugoga padeža višebroja? Mudrac će odmah reći, po glagolu. A diete u školi, a seljak u svojoj kolibi, a stranac, što se stopram uč našemu jeziku, po čem će ga oni razpoznati? Meni se glava vrti, kad promislim, kako vjine se neizmernimi zaprokami moraju boriti naši jadni učitelji,

kad smo bili u tom, da se opet vratimo na tu našu staru misao, eno nam braće Slovencah, gdje su djelovanje svoga već obstojećega Društva i na Istru protegnuli. Tim je korakom ono slavno Društvo prestalo biti specifično slovenskim te postalo slovensko-hrvatskim. Hvala Bogu, sad toj složnoj braći sviće zora ljepše budućnosti. Odsad ćemo i mi Hrvati u Istri njegovati i grliti to Društvo kao svoje. Ele, da nije to prvi zamac one veličanstvene zgrade, kad će Hrvati i Slovenci, sruženi u jedno političko telo, srećno živiti pod sjajnom Habsburzkom kćom!

Drugom prigodom hoćemo štampati i Pravila, da svaki vidi, kako može stupiti u to društvo, te kakova su mu prava i dužnosti.

PROGLAS.

Evo Proglasa, kojim se javlja bosansko-hercegovačkim stanovnikom dolazak austrijske vojske u one strane:

„Stanovnici Bosne i Hercegovine!

Čete austrijskoga cara i ugarskoga kralja spremne su, da prekorane granice vaše zemlje.

One nedolaze kao neprijatelj, da tu zemlju silom osvoje.

One dolaze kao prijatelj, da dokončaju zla, koja od više godina uznemiruju ne samo Bosnu i Hercegovinu, nego i susjedne austro-ugarske zemlje.

Car i kralj bolno je saznavao, da je građanski rat opustošio tu krasnu zemlju; da stanovnici iste zemlje medju sobom ratuju, da su trgovina i promet prekinuti, da su vaša stada izvrgnuta grabežu, da su vaše njive neobrađene i da se je udomila bieda u gradu i na selu.

Radi velikih i težkih događajah vašoj vladi nebijaše moguće, da trajno uzpostavi mir i slogu, na kojih počiva narodno blagostanje.

Car i kralj nije mogao dulje gledati, kako u njegovih pokrajinah vladala nasilje i nemir, kako kuaa bieda i nevolja na granaćah njegovih država.

On je svralo očie europejskih država na vaš položaj, te je u vieću naroda jednoglasno zaključeno, da vam Austro-Ugarska povrat mir i blagostanje, kojih tako dugo neimate.

Nj. veličanstvo sultan zeleć vašu sreću, sklonuo se je povjeriti vas okrilju svoga moćnoga prijatelja, cara i kralja.

Tako će dakle medju vas doći c. k. čete. One vam nenose rat, one vam mir nose.

kad im treba djetci ili strancem dokazati, da je ovo prvi ili drugi padež jednobroja, a ono drugi višebroja. I sve to jedino s toga, što se htjelo bez razloga izpuštiti slovo h u pisanju toga padeža. Ali eno gdje mi netko prigovora, veleć, da to nije istina, jer da se taj genitiv opredjeljuje kojekakvimi znakovir, koji dovoljno nadomješćuju nepotrebito pisanje slova h. I zbijla, u naših čas knjigah i novinah naći *žena, kova i pastira*; ali najviše puti bez ikakva kraka i znaka, što dakako neide po čudi ni neprijateljem slova h. Pitam ja sad, kad se već mora, da opredijeli taj genitiv budi kakvim znakom, za što da taj znak nebudie opet slovo h, kao što je to bilo u prvo doba naše mladljabe književnosti?

To su ti eto moje misli o pisanju ganitivu u višebroju. Ako se i neigovora, treba ga ipak pisati, kao što se piše u njomećkom, a i u samom talijanskom i francoskom jeziku, jer prva vlastitost svakoga jezika, kako već rekostmo, mora da bude jasnost i razumljivost ne samo u govoru, nego i u pismu.

Zdravstvuj.

Naše oružje imade štiti svakoga, a nikoga tlačiti.

Car i kralj zapovieda, da svi sinovi te zemlje uživaju jednako pravo po zakonu, da se svim štiti njihov život, njihov vjera, njihove dobro i imetak.

Vaši zakoni, i naredbe neimaju se svojevorno oboriti, u vaše običaje i navade neće se dirati. Ništa se neće silom mienjati, dok se zrelo nepromisli, što vam je od potrebe.

Stari će zakoni valjati, dok se novi nedonesu. Od svih svietovnih i duhovnih oblasti očekuje se, da će držati red i podupirati vladu.

Dohodeći te zemlje imadu se upotrebiti izključivo za potrebe zemlje.

Zaostali porezi posljednjih godina neće se utjerivati.

Carevi i kraljeve čete neće zemlje tlačiti i uznemirivati. One će plaćati u gotovu ono, što trebaju od stanovnikah.

Car i kralj znade za vaše tegobe i zeli vam sreću.

Pod njegovim moćnim vezlom stanuje mnogo naroda zajedno, a svaki govori jezikom svojim. On gospoduje vjernikom mnogih vjera, a svaki izvija vjeru svoju.

Stanovnici Bosne i Hercegovine!

Dodjite s pouzdanjem pod obranu proslavljenih zastavah austro-ugarskih.

Primite naše vojnike kao prijatelje — slusaajte oblast, prionite opet uz vaš posao i biti će vam šticeci plodovi vaše radnje!

Proglas na vojsku.

Zapovijedajući general barun Filtpović istodobno sa proglasom na stanovnike Bosne i Hercegovine izdao je sljedeću zapovjed na vojsku:

Vojaci!

Grđanski rat najstrašnije vrsti, plemenska i vjerska borba, fanatički vodjena na naših granaćah, prisilila je stotine tisućah bjegunacah, da od groznoga progona traze zaštitu na austro-ugarskom zemljištu.

Njegovo Veličanstvo car, naš vrhovni ratni gospodar nehtijuei vlastito zemljište prepustiti kao trkaliste tuđjih anarkičnih težnjah nit dalje trpiti napokon i našem miru i sigurnosti ozbiljno pritećte zamršaje u susjednih zemljah, zaključio je u suglasuju sa svimi vele-vlastimi Europe i s privolom Porte, da tomu prenesretnomu stanju odlučno učini kraj posjednucem Bosne i Hercegovine.

Vjerni načelom lojalnosti, koja su od vjekada bila oznakom naše politike, nije ni ovaj put polehpa za osvajanjem, već neumoljiva skrb za vlastito blagostanje, koja nam zapovieda, da prekoramo granice carevine.

Vojaci! vaša zadaća je jasno označena!

U proglasu, koji vam je istodobno obznanjen, zadaje se svečano rieč stanovnikom Bosne i Hercegovine, da će se, uz uvjet, ako se budu dobrovoljno pokoravali odredbam, koje će ja izdati, s njima kao s iskrenimi prijatelji postupati, da će se prava svake narodnosti i vjeroizpovedi poštovati, vlastništvo i kućno pravo štiti.

Vaša svedjer radostna poslušnost zapovjediti našega vrhovnoga ratnoga gospodara, vaš uzoran zapt (disciplina), pružaju mi sigurno jamstvo za držanje toga u vaše ime danog obećanja.

Izvadajući povjerenje nam poslanstvo, neću trpiti prigovora i znać ću predusresti svakomu otporu, došao s koje mu drago strane.

Vojaci! Vaša zadaća, plemenita i uzvišena u svojih ciljevih, teška je!

Poradi odnošaja zemaljah u koje stupate, očekuju vas mućni putevi, loši konaci, oskudice i kine svakovrstne.

Ipak ja se sasvim pouzdam u vašu snažnu volju i ustrajnost; Vam nikakva zapreka nije tako velika, da ju vi nebi mogli lakoćom svladati.

Još jednom, vojaci! ponavljam, ja vas nevodim na sjajne pobjede, već vas vodim na tešku radnju, svršavanu u službi čovječnosti i prosvjete!

Ove rieči, u njihovoj uporabi toli često zlorabljene, imadu pod krilima dvoglavoga orla po vami zadobiti povećani ugled, novi sjaj, imadn postati pravom istinom.

Filtpović, gjenral topništva.

DOPISI.

Iz Kastva.

Onaj dopis o školskoj zgradi razljutio je neke ovdje, jer govore, da je bolje budi što grđiti i budi gdje, samo da već jednom imamo pristojnu školu. I ja sam one misli, da se nebi imala grđiti škola na mirini dosadanje, nego da bi se imala prirediti za učiteljske stanove, a škola zidati na pristojnijem mjestu, te donosim jedan nov razlog, da ga moji zemljaci prosude. Sada je stalno, da u Kastav nećem dobiti kotarskih oblasti, koje bi se bile imale smjestiti u gospostihog kući. Čujem od vjerovane strane, da bi baruni V. kastavska gospoda, bili voljni ustupiti obćini taj kaštel i zemlju, što ju imaju za 20 tisućah forinti. Gospoda V. su plemeniti i bogati ljudi, pak bi se sigurno s obćinom pogodili tako da bi jim svake godine nešto otplašćivala, pak bi u 10 ili 15 godinah kuća bila plaćena. Zemlja bi se mogla parcelarno prodati i tim novcem prenaćiniti kaštel za školu, liepu i pristojnu, kako ide našoj obćini. Neka promisli, na koga spada. —

Pred nedavno morala je naša obćina uzajmiti za tekuće troškove 2000 for. Meni se to čudno vidi. Znam, da je teško sve poslove obavljati, ali tuđjim novcem sigurno nije najlaglje. Koji je posudio one 2000 for. hoće svoje interese. Zar nebi bilo pametnije jedan mali adicional udariti na meso, koje najviše bogatiji jedu, i na pivo, koje bogatiji piju? Naši ljudi njučaju samo, da jim spomeneš adicional, ali zalibože vidit te kašnje, je li bokje na novce debele interese plaćati, il je bolje meso i pivo novčić draže kupovati. A baš na pivo i meso valda bi bio razložniji adicional, nego li na zemljišni porez. Jer je u našem kraju danas ljudi, koji dosta zemlje imaju, pak moraju vodu zljempat i krumprom se daviti, a drugi piju pivo i meso jedu, ako i neimaju zemlje.

Obćinskomu zastupstvu izteklo je vreme koncem junija. Brzo ćemo sinati nove izbore. Ufiam se, da će ovoga puta naš svet malo življe nastojati, da izabere ljude, koji su voljni bolje skrbiti za obćinu i koji se koliko više razumiju u te poste. Dosadnji glavbar, da govori, kako jedva čeka, da to breme stresa sa sebe. Bog ga podrži i pokriepi u toj pameti! Komisar, koga nam je bilo poslalo, da uređi račune, morao je u vojnike. Raćuni su nam uređeni, kako i prije. Ja mislimi, da nelažen, jer bismo mi najprvo imali znati, što je uređeno i kako. Radi bismo znati, je li visoka Junta zadovoljna timi posli i hoće li se naći čovjek u zastupstvu kastavskomu, koji će protestovati ove uzaludne troškove.

Pogled po svijetu.

U Trstu 31. srpnja 1878.

Ako smo u zadnjem broju javili velik događaj, koji se liće ciele Europe i velikog diela Azije, naime zaključak svetostjepanskog rusko-turskog mira u berlinskoj odjeci i to nam je danas javiti, usljed istog mira, velik i preznamenit događaj, koji se liće naše Austrije, a napose nas Hrvatah i u obće Slavenah, stanjujućih u prastaroj slavnoj monarkiji habsburškoj. Nedjelju, dne 28. sulpja u jutro, naša je vojska prekoračilo medje ovoga carstva, te stupila na zemlju, koja stoji u savezu s čarobnim iztokom, naime na zemlju bosansku i heregovauku.

Mi neimamo riečių, da izrečemo sve, što u ovaj par čutimo u svojem radošću opojenu srđu. Iz Bosne i Heregovine je prilican dio našega naroda, što sad živi u Istri i Primorju, kamo je prije više stotinah godinah pribjegao, tražeć utišće od biesnih Turakah. U Heregovini govori se najčišće ovaj krasni jezik, kojim mi pišemo i govorimo; na Bosnu i Heregovinu nas siećaju i nebrojena obiteljska imena, koja se kod nas još i danas nose i spominju. Ali ostavimo to pokrajinsko veselje, pa recimo, da je tom prigodom hrvatska zviezda zasjala neobičnom svjetlohom na našem južnom nebu, jer ako Bog da neće nitko drugi nego Hrvati jednom želi, što se danas tamo sije. Magjari kažu, da jih je prije hiljadu godinah Bog poslao u Europu, da razdvoje slavenski sjever od slavenskog juga; stopram sad pako da su uspješli razplatiti i slavenskii jug na dvoje, zahvalom naime u Bosnu i Heregovinu. Mi bi rekli, da se Magjari precienjuju u svojoj političkoj mudrosti, pak da su baš sad protić svojoj volji postavili temelj našoj ljepšoj na jugu budućnosti, ako su naime ikad po svojoj volji pristali na okupaciju Bosne i Heregovine.

A da se na svaki način prevare u svojem grišnom računu, to će sad stojati samo do nas Hrvatah svih i svuda. Ako smo do sad nemurno radili na polju prosvete i napredka, sad moramo strostruko napeti sve svoje sile, da se pokazemo dostojni onog sreće, koja nas ečka pod ovim krasnim južnim nebom. Reći će tko, da li mislimo, da naša država troši tolike novce, da ugodi nam Hrvatima. Bože sačuvaj, mi toga nemislimo, nego mislimo, što će jednom iz toga biti, ako i prieko nečije volje. Hrvati su dosta krvi prolili za Europu i za Carstvo, pak je pravedno u očima božjina, da im sad ona ista Europa i ono isto Carstvo krće put u njihovu staru domovinu. Istina, da to neće biti ni danas ni sutra, ali će biti; zato i opet velimo, da se radujemo prelazu carske vojske u te stare banovine hrvatske.

Poslje ovog neobičnog izljeva naše duše, treba da se umirimo te običnim govorom zabilježimo obične događaje svjeske.

U zlatnom Pragu čine se velike priprave za sjajan doček nj. carske visosti, Carevića Rudolfa, kamo ima prispjeti sutra dne 1. augusta po podne. Iz Ugarske pišu, da su Magjari dobro ohladnuli, pa da već nećine ni polu buke, što su ju činili dosad prigodom izbornih. Dakle se prevareše oni, koji su sviet strašili, da će Magjari iz kože stupiti, ako nebude Austrija plesala, kako joj oni sviraju.

Kažu, da su već sa svih dvorovah stigli podpiši berlinskog mira, ali koji neće biti najbrže nikad trajan toliko, koliko parizki. Rusija i Engleska moraju se do skora strašno spopasti, i to baš ondje, gdje su joj Englezi mislili najviše naškoditi, naime u maloj Aziji. Svojom turskim savezom Engleska je Ruskoj došla baš na skok. Tu će se

jednom razbili i skršiti engleska premoć, odurna i mrska više manje svim Evropljanom. Onda ćemo vidjet, ako će Englezi još ludo i dalje obožavati svoga pokršćena Zida Beaconsfilda, porazitelja toboze i pokoritelja ruskog naroda.

U Njemačkoj je sve na noguh radi izborah, što se obavljaju za njemački parlament. Njemački car Vilim odpućivao je u Toplice, pa kad se tamo u oktobru vratili opet u Berlin, da će glavom otvoriti novi parlament. I u Engleskoj će bit do skora izborni. I tamo ima ljudi, koji nisu ni najmanje zadovoljni s politikom sadašnjega ministarstva. U Italiji se drže veliki pučki sastanci, napereni svi prot Austriji, radi neizbavjenih još toboze talijanskih pokrajinalah, medju kojima su Goričko i Istra, gdje stanuju u velikoj većini Slaveni. I još ina tamo ljudi, koji vele, da se klanjaju velikomu načelu narodnosti, i evo ga istom vriedjaju i gaze. Grei toliko što se nepobiju s Turci radi medijali svoje domovine: i to je sve što su od kongresa dobili. Srbska se skupština razisla, posle kako je prihvatila točke berlinskog kongresa, tiećuće se Srbije.

Franina i Jurina.

Fr. Ja sam mislio, da su to va Torste va moro htili, a to si već tu, hvala Bogu!

Ju. Dž, dragi mej Franjo, ki jo otročan, mora letet simo i tamo i tado se mućit, da dobi kakov krajan.

Misel sam, da ću par stotinu centi sena prodat va Torste, pak niš. Nisam ni za slanu palentu dobil.

Fr. Tako nekupuju sena za vojsku.

Ju. Aj kupuju, ma va Stajerskeni, zač našo da ni tako pilno.

Fr. Eij morebit ni nekupuju, zač teško da te ni poč našo va Bosnu.

Ju. Dragi ti, Frano, čujem da je ta Bosna silu prostrana i da ima naroda, koliko jedno carstvo?

Fr. Prostrana, prostrana, drugo moje, zač promisli malo, tresjet i dvo umiško miljo hada va daljini, i toliko va širini, to je čagodar. A ljudi jo va njaj preko milijuna.

Ju. Koliko more to bit, Frano, jedan milijun?

Fr. A tisuć tisuć! Jer poznas kakov mesto, kade je tisuć ljudi, pak za tisuć takoveh mest jo naroda va Bosnoj.

Ju. Ma ti, Frano, govoriš, da to teško inš ni poč nutar, zač no? Ča su naša suza toliko milijuni, ki su se potrošili, dokle se je vojska zadržovala na mogo, i eho eho još potrošit?

Fr. Zač neki govore, da drugi kralji sada nato tega pustit, a naš da je slab.

Ju. Ala, Frano, ki ti je to va glavu zabil. Malo čudo, da si bil tamo negder. Naš mora milijun vojski zadržat, pak da jo slab! A ki će suprot stat, kad su našemu va skupšćine u Berlinu rekli, da nek va Bosnoj mir i red stori!

Fr. Talijani, da silo za pol Tirola i za Trst, zač da naš bi bil prejak, kad bi imel to i još Bosnu. A naš da će volet pustit Bosnu, leh zgubit Trst i Tirol.

Ju. Eij, nešupari ne, ter su Talijani jur oteli imot i Dolinaciju, pak su malo po mnto zadržali, a neka gledaju, da još i ovo nezgube, ča su našćapili, kad jim se je namerilo.

Fr. Poznas ti onoga mešćića va srednoj Istroj, ki na moti deen vadi?

Ju. Poznam, hvala Bogu!

Fr. A onega pedesetu, ki je očito rekao, da je Istra talijanska zemlja?

Ju. Poznam i njega!

Ju. Frano! da se neki spravljaju našu kozu privezat čalo dalje od mora, zač da bi tela svaki čas va more skoćit.

Fr. I ja sam čul, da ju misle va Pazin proložit.

Ju. Če li pak bit tamo mesta za nju?

Fr. Ako ga nebude, te ga storit.

Fr. Juro, mi smo se prengliali, kad smo se ono jādili na oneb, ki su va Pazine kričali „fuori lo straniero!“

Ju. Kako smo se prengliali? Zač? Ča i ti sada s njimi va jedan rog pušes?

Fr. Aj ne, ugo oni su pravo kričali, da van s dotepuhi, ki su se va Istru naselili za našu škodu.

Ju. Pravo imaš, Frano! Van s onemi dotepenci, ki su nam se u Istru naselili, pak bi oteli, da i Boga molimo talijanski.

Fr. Znasš, kako bim ju ja zafrigal tem dotepubom?

Ju. Kako?

Fr. Kako su počeli va nekeh mestoh oderuhoim Židovom.

Ju. Najmo?

Fr. Nikad niš od njih ni zet ni kupit, nikad se s njimi ni paćat ni družiti; pak biš vidol, kako bi se brzo spokorili i lepo po našu Boga molili!

Ju. Isto tako bi trebato storit i našim odpadnikom, gajusaim Šaronjakom.

Ob uzgoju dobrih livadnih travah.

(Dalje, sidi broj 11.)

Ovsik visoki kleteki (*Bromus celtensis, Hierotryspspe*).

Ova vrlo koristna trava žalibože malo se cieni kod nas gospodarah, promda u gospodarstvu veliku ulogu igra zato, što je vrlo napredna i zlumoula sa svojimi obilnim hranivim snostojinama. Stoga ni je upravo dužnost, kao gospodaru, da ob ovaj koristnoj travi prozborim i svakom iole naprednom gospodaru proporećim, da ju čim više sije i njeguje.

Rećena trava daje poraznijorno najviše kruno; jer posijana u zemlju, od koje se možeš nadati prilienoć zobi, dat će i do 40 centih stona, jerbo se vrlo lusa i raste 3—4 stopa (95 c. m. — 1 m. 26 c. m.) u visini.

Ako još nešto djetelino (kakovogod) pridodaš, dobit ćeš više stona, te će ovo biti osobito pilno i težno. Za jedno jutro treba 7 Kg. 28 Dg. — 9 Kg. 52 Dg. (13—17 g) sjemenja.

Ovsik mokani (*Bromus mollis, Weiße Trersp.*).

Daje na suhom srednje ruko zemljištu množivo kruno. Ovu travu valja rano pokositi, jer na brzo stvrdno i sjeme gubi, i tako se no doljije ništa nego sama slama. Za jedno jutro treba 17 g (9 Kg. 62 Dg.) sjemenja.

Opazka: Orij danah bio sam ustmeno i pisмено propitkivan, gdje se može nabaviti valjana sjemja od dobrih livadnih travah; mislim dakle, da će mnogomu dobro doći, ako to u rodoljubnoj „*Našoj Slogi*“ otkrijem. Ja sam kao bivši gospodarski upravitelj u Hrvatskoj vrjek nabavljao livadno sjemenje od čestitog trgovca *Julia Durra* (prije Karl Schmidt) u Ljubljani.

Takodjer prodaje valjana sjemja od dobrih livadnih travah i rodoljubni trgovac gosp. *Ujuro Popović* u Zagrebu (trg Jolnićea bana broj 335). Ja ova čestitu gospodu trgovcu što toplije preporučam našim hrvatskim gospodarom.

N. Vozić

Nadležnik gosp. i Surarstra obćinskog.

Književne viesti.

Pomorski život, spjevao Nikola J. Abramović New-York 1875. Sigismund Veylits Tiskarna N. 19 Ann Street. Ta knjižica, stampana pred tri godine jedva, nam je sada rukom dopadnula. Znamenita je po dvojem, naime što je stampana u stranom svijetu u dalekih Amerikah, a drugo što nam daje dokaz, da u naših pomoracah nije utrošla iskra domoljublja, da ljube svoj jezik i odaljani od domovine.

Sadržaj knjižice jo u pjesmi opisau život pomorca, najprije kako se po svijetu zabavlja, kada kamo na kraj dođe, onda kako trpi za drvo i kamen, napokon poziva vladu, da se višo brine za pomorca, da bi imao bolje hranu i boljeg pica.

Jezik baš nije osobito odabrau, ali tomu se nemoj nitko čuditi, jer naši pomorci do najnovijeg doba nisu ni za djetinstva učili svog jezika po školah. Evo nekoliko kiticah:

„Uzdizite, što je od starina Ljopa, svojo ime Slavjanina, Vušu mladost ljopa provodite, A mo knama lediti nemojte.“

„Bulje počs u Tarcim bojak biti, Neg po moru hranu si tražiti, Bolje doma hladnu vodu piti, Neg po moru mlavasiu liti“

„Mora tužan pomorca hježati I tuđoj se braći primicati, Od svoje se odaljiti majke, Trča broda i malene šakje.“

„Slano jodo a još gora pije. O tome se govorit nesmije, Mesa slana, malo obvarena, I to s morem predje prokuhana. Nije sata Atlantik brodit, A Japonu daljnjem dolaziti, Putem oko zemlju okoliti, Slano jesti gujula vodu pit“.

* *

Mi se ni jednoj hrvatskoj knjizi nenaveselimo toliko, koliko onim, koje se bavo gospodarstvom. A kako osbi, kad je gospodarstvo izvor bogatstva i blagostanja, te tim usjet svakog drugog napredka? Zato nam je veoma milo, što možemo danas svratiti pozor naših čitateljah na novu knjigu u toj struci. Kod Albrechta u Zagrebu izišla je knjiga pod imenom *Mala knjižica o praktičnom gospodarstvu*, što ju je M. Kresić proložio iz franceskoga na hrvatski jezik. Ta knjiga nesmije faliti u nijednoj kući, ni seljačkoj ni gospodskoj, u kojoj su ljudi radi, razumitki u gospodarstvo poslove. Mi mislimo, da na koncu školske godine nima za odraslu djetcu koristnijeg dara od ove knjižice. Pa koliko i jest lapa i koristan, ipak nestoji nego satnih 40 vč.

Poviest rimskih papah zove se djelo, što ga je napisao prof. obće poviesti na hrvatskom sveučilištu Nadko Nadilo, te će ovih danah uči pod stampu. Zavisna naša knjiga moza se tomu radovali, jer će dobiti riedku strukovno djelo.

Vrieme mjeseca augusta.

Francaski vremenoznanae Mathieu de la Draine, opirajće se na znanost i svoje veliko iskustvo, već od više godinah javlja vrijeme po mjesec, kakvo će gdje po svijetu biti vrijeme, pa valja reći, da najviše puti i istinu govori. Evo što kaže o vremeni istom nastavku augusta:

Oblje tu i tamo od 1. do 5 u Francskoj, Španjolskoj, Italiji, Svajcarskoj, Njemačkoj, Grčkoj i južnoj Rusiji; jače i biesnije u Siciliji, Tunisiji, Algeriji i Maroku. Od 5. do 13 velika vrućina u svoj Europi, a naimo u srednju evropskego kopna, to jest, u Francskoj, Svajcarskoj, južnoj Austriji, Njemačkoj i na sjeveru Turske evropske. Nezdruzo i Rumunjskoj i doljnjem Poltavuju. Oblje na planinih Pirenejskih Balkanskih, Apeninskih u Svajcarskoj, Tirolskoj itd. itd. — Vihorino u Oceanu (velikom moru). Tadeuje snjega na Pirenejih, u Svajcarskoj i u Tirolskoj. Pljuškavit, neprestani i obćunili daždi u svoj Europi o nastup, što nastaje 13. u svršuje 21. Jak vjehar u Oceanu i sredozemnom Moru osobito na južnom kraju Jadranskog Mora. Kralke oblje na visočinah. Morarom se preporuča, neka jude s vjetrovu u svih lukah evropskego kopna, osobito u sredozemnih. Bojati se je nesrećah na moru. — Buduć da ovaj mjesec padaju u istu dobu daždi i tačniju snjega, to će biti nuplavah va mnogih riekah. A radi toga i padanje loptine. Od 21. do 28. bit će vrijeme promjenljivo, a od 28. do 31. liepa. Rudi nestalnosti vremena i zdravlje će mnogo trpiti.

Različite viesti.

Promjene u tršćansko-koparskoj biskupiji. — Č. g. Sebastian Marchio, do sad kapelan u Milah, ide za duh. pomoć u Kopar. Č. g. Juraj Pitacco, kancelist kod biskupske Kurije, bi imenovan duh. pomoć kod Staroga S. Antona u Trstu; č. g. Petar Flego, biskupov kapelan bi imenovan i kancelistom Kurije. Č. g. Jakov Lebon, do sad u miru, ide za kapelana u Gradinju. Č. g. Ivan Mahnicu, kapelana u Starnadi, jo povjerenou uprava Muške plovanje. — Dno 25. o. nj. umro je u 72. god. vjeka svoga n 46. službovanja m. č. g. Josip Šinkovic, župnik u Munah. P. U. M. — Do konca Augusta su raspisane plovanje: Kršan u Brdo, a Muna do 15. Septembra.

Bogoslovi u Goričkom Semenišču svršit će srećanom zahvalnicom školsku godinu u četvrtak 1. Augusta. Tršćansko-koparske biskupije bilo ih 7. Od ovih 2 su svršili, jedan, vojnik, pošao u Bosnu, a jedan zapustio bogoslovje; ostaje ih dakle samo trojica. A staba il nikakova nada, da se tko novi oglasi za duhovnički stališ.

Na učiteljsku u Kopru razpisana je služba za hrvatski jezik sa povećanoj zemljopisom u hrvatskom i njemačkom jeziku učerom. Prednost imaju oni, koji poznaju talijanski jezik. Plaće je 1000 for. a. v.; godišnjega doplatka služboranja 200 for., poslie svakih pet godina dobiva se 200 for. veća. Moliti se može do 20. kolovoza t. g., a molbenice pošiju se na predsjedništvo c. k. školskoga vijeća za Istru u Trstu (Præsidium des k. k. Landeschulrathes für Istrien in Triest).

U Klani voloskoga kotara ubiše u Sumah kneginje Turn-Tazisovo medvjeda. Čist potegnuo je cent i pol. Mnogi naš seljak bi se radovalo, da ima takovoga prašćica o Martini!

Iz Opštije, pri Voloskom, nam pišu, da je u ovo godinu, prilicno broj gospođe, koja je tamo došla ljetovati. Riečki Hrvati pohodše taj kraj dva puta. Jednom su upravu uznesli srca onoga puka divnim pjevanjem izabranih pjesama. Dobro bi, da više putah dodju!

Iz Ponta, na Otoku Krku, nam pišu, da je tamo med mladežju zavladala hrđjava navada, klatiti naime noću po solju; pa da se viša putih u takvih prigodah pripelila i po koja krpupa nesreća, toli pojedini ljudem, koji cialim obiteljim. Tako da su ovih danah nekoi mladići išli da poberu smokvo kraj kuće nekoi susjedn, ali ovaj da jih odvjaru, stano trčati za njimi. Nu u svoj znoj čas, jer lopovi, okrenuv se, nasraše na njoga kamo-njem, i toliko da ga neumrtišie. Bilo bi veći skrajno vrijeme, da se u to umiešaju dotične oblasti, te da strogo zabrane svako divljačko noćno klataranje, da se tako priprijeti put, tamnicam globani, sramoti i još gorim i veći nesrećam.

Strašnu nesreća dogodila se ovdje u petek dan 26. prošloga po podne. U Mišjskoj Drugi (Val di Muggia) zatekio nevriemo ladju, što se iz Trsta vraćala u Milje. Nebo bilo naoblacheno, more podchelo, ali ni sluta kakvoj pogibeli. Nu, u koliko bi mignuo, zavio vjetar, navio more, uzdignuo ladju, te ju prevrnutu opet spustio. Od 17 osoba, što bijahu u ladji, sami siromašni voćari i paračice, 10 jih je poginulo, te ostavilo mnogobrojnu drobnu čadju u najvećoj biedi i nevoљи. Sad se kupje dobrovoljni prinesci, da se otaru suze taj sirotčadi.

Novi koledar u Ruskoj. Sve to obćenitije osjeća se u Rusiji potroha složiši ruski ili stari kolekar sa zapadnoevropskim ili novim. Kako „Ruski Mir“ probiše, i zblijla već učiniše prvi korak da uvedu Gregorijanski koledar u ruski svijet, tim što po višem nalogu bjo predana o tom razprava akademiji znanosti u Petrugradu, da izreče svoj sud i potvrdu.

Starovjereli u Bosnoj pozivaju u jednoj knjižici Bošnjake turske vjere nek ja sem pridružiti i oružijem opnu cesarovim vojscam, kad prevale u Bosnu. Turski Hrvati iz Bišća odgovaraju jim u „Obzoru“, da se nikad neće sporazumiti s njimi, koji su plijenili Bosnu i ništa jim nije sveto bilo, ni kršćeno ni nekršćeno. I Muhamedovci da žele nitr i poradak, ali to da može učiniti samo jaka ruka hrvatskoga kralja i hrvatskoga cesara.

Slavenska statistika. Po najnovijih podacih imade 90,365.600 Slavenuh, Od ovih je 61,199.600 Rusah, 9,492.160 Poljaka, 5,940.200 Hrvatuh i Srbah, 5,123.950 Bugarah, 4,815.150 Čebah, 2,253.850 Slovakah, 136.000 Windah i 111.416 Kašubah (ovi osobitim jezikom i literaturom). Od Rusah je 14,168.988 Malorusah a 3,498.600 Velikorusah.

Koliko ima Francuzka vojnika? Po „Journal de sciences militaires“ iznosi sada ciela ratna snaga Francezka preko tri miliona. I to: 1. u aktivnoj službi nalazi se 480,000 ljudi i 50,000 pomorskih vojnika, u svo 530,000; 2. na dopustu je 800,000 momakah kopnene vojske i 700,000 rezervje, 20,000 aktivno i 40,000 rezervno mornarice; teritorijalna vojska iznaša 700,000 momakah a rezervja isto toliko. Iz podacah, koje priobćeju redeni list, izlazi, da Francezka može odmah dići 1,200,000 momakah, a još joj jih ostano dobro uvježbanih u rezervi 200,000. K tomu za nutrnju službu preostanu do 700,000 momakah. Organizacija je vojske tako dobra, da se u najkratke vrijeme može sav mobilizovati.

Domisljati seljak. Pred nekoliko danah ode k nekoiu fotografu u Pragu čovjek tako otrcan i zadrapan, da je izgledao kao najveći prosjak. „Što želite?“ upita ga fotograf, i segao rukom u žep, da dopiše na seljaku

dade koju krajcaru. „Hoću se fotografirati, koliko stoji tucet slika?“ „U toj odjeći?“ „Uprav u toj, to je naš glavno.“ „Četiri forinta.“ Ali sve sknje i otrcano moraju vidljive biti na fotografiji. „Biti će.“ Plati odmah trošak, dade adresu i ode. Fotografije su mu odmah napravljene i poslane. Tko je bio taj čovjek? Seljak neki kod Melnika, koji je bio posljednjih godinah zatečen više puta nesrećom, spao je u najveću nevoļu. Nije mogao plaćati poreza (davke), a u posljednje imali su mu odvesti posljednje tri krave. U to ime posla molbu na financijalno upraviteljstvo, da ga poštede, rišnu živimi bojami svoju biedu, a da pokaže, da istinu govori, priloži svoju fotografiju, koja ga prikazuje kao pravog razderaha. Odgovora još nije dobio na svoju molbu!

Pregled tršćanskoga tržišta.
dne 25. Julija 1878.

	OD	DO
	for. m.	for. m.
Yosak primorski i ugarski za 100 Mj	120	132
Kafa Portoriko	83	98
S Domingo	70	86
Mlo polag vrsti	37	37
Cukar austrijski	33	35
tušani	75	35
Cvjetlje trava buhala (Gri- santono)	125	132
Naravno skrivilica	0	19
Karaba encljaska za 100 Mj	0	19
lavantska	0	19
dalmatinska	0	19
Smokro Kalamata	0	13
puljske	0	13
Limun skrivilica	8	10
Bademki šti mandulo pulj. za 100 Mj	100	120
dalmatinska	100	120
lešnjaci	22	28
šiljva	21	27
špenica ruska	10	11
ugarska	10	11
palaška	10	11
Kukuruz (turkinjsa) ruski	8	7
ugarski	8	7
raž	8	8
ječa	7	8
zoh ugarska	7	8
arbanaska	5	6
kraljevina	0	17
Bob (stari), polag vrsti	13	13
roba	13	13
Bob	12	13
Loča	12	13
Oriz talijanski	18	24
Inglizki (kristijski)	17	18
Vanu bosanska	100	116
morejska	125	125
arbanaska	120	122
isarska	52	94
Dasko koruška jelovica	44	73
stajarska	12	14
Orzda	8	10
lukovica	5	6
Ulje italij. mljca vrsti za 100 Mj	53	58
mljolja	60	80
arbanaska vrsti	55	60
dalmatinska	11	12
isarska	14	14
Kameno ulje u bariluh	11	11
u kasuluh	11	11
Kožn strojeno naško	178	200
suh voljoje naško	107	134
dalm., ist. i bas.	72	117
jaujeđe naško za 100 kom.	95	100
dalmatinsko	60	80
kažjo za 1 Mj	75	80
runeno silna	58	63
suha	40	59
zeľjo za 110 komalah, u srobru	25	27
Sanjelo i baril za 100 Mj	20	26
Virtol mami za 100 Mj	16	21
zeleni	9	6
Masla	76	91
Laj dalmatinski i naski	15	40
Salu	19	19
Masf (salo raztopjeno)	19	19
Slanina	10	40
Baklja otelitar (100 litarah)	10	10
Galčiji isarski za 100 Mj	26	26
Raj naski	9	9
isarski	8	9
Liše od javoriko	15	16
Vinsko strojino (Gripula)	31	46
sploh	30	35
Med	15	18
Lumber (jabučico od javo- riko)	3	3
Pakli baril od 100 Mj	3	3
Cunja (Straco) za 100 Mj	17	25
Kratam dalmat.	17	25

Ték Novacah polag Borse u Trstu
od 16—30. Julija 1878.

D.no	(Očišćeni) (veliki)	Naposliti	Ure str.	Prid sre- bno (lego)	D.no	(Očišćeni) (veliki)	Naposliti	Ure str.	Prid sre- bno (lego)
18	5.16	9.29	11.61	101.40	24	5.18	9.27	—	101.35
17	5.40	9.28	—	101.25	25	17	11.56	—	101.25
16	5.40	9.29	11.61	101.35	26	5.16	9.23	11.54	101.25
15	5.16	9.28	11.62	101.30	27	—	—	—	—
20	5.46	9.28	11.62	101.3	28	—	—	—	—
21	—	—	—	—	29	—	—	—	—
22	5.47	9.27	—	101.35	30	5.12	9.21	11.40	100.75
23	—	—	9.27	101.4	31	5.42	9.18	11.46	100.75

LİSTNICA.

P. n. gosp. Popu A. Kriofokaju u Bolu: Primiamo. — D. Zauloviciu žup. u Zumbergu: Također. — I. Santiniu u Turnju: Plaćeno do konca tek. godine. — M. Miksu, duh. pomoć. u Roču, također. — M. Benakoviću u Županjah: Poslatu predplatu upisamo za prošlu god. 1877. — Dopisniku iz Punta: Pošljite, ako bude vriedno, hoćemo stampati drago volje.

Grleha bol, kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb, zadavica, rora, zapala ustih itd.

**NADARENIH
Prendinievih Sladkišah**
(PASTIGLIE PRENDINI)

Što jih gotovi P. Prendini lučbar i ljekarnik u Trstu.

Vaoma poznaju učiteljem, propovjednikom itd. Problehni kašljah noših, nasadeh jutarnje hreputacije i grlehn zapalnh nastoje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalnah, koji je pamaćuju. Zato valja uvijek placiti *Prendini-ere sladkišie* (*Pastiglie Prendini*) te gladih, da bude na omaki kuličion (skatulo) mođ podpli. Sraki komad ihh sladkišah ima, utarano na jednoj strani *Pastiglie* a na drugoj *Prendini*.

Clona 30 novđ. kuličiji zajedno sa naputkom.

Prodaju se u *Prendini-erij ljekarni u Trstu* (*Far-
macia Prendini in Trieste*). — A izvan Trsta dobivaju se: u Rieči kod Trstana ljekarnika i kod Jechela i Petričaha mironidjara; — u Gorici kod Zanotti-a, Pon-ton-a, Korpana i Kitera; — u Puli kod Wassermanna ljekar. i Schönraira mironidjara; — u Maloružinju kod Vlianti-a; — u Puzinu kod Liona; — u Zadru kod Berčića i Berottini-a; — u Šibeniku kod Horosa i Misuro; — u Splitu kod Volpi-a; — u Korčuli kod Zorotti-a; — u Makarskoj kod Pojan-a i u krkih boljih ljekarnah ihh Specialjah. 27

**LUČ. - LIEKARNIČKI OBRTNI ZAVOD
KARLA ZANETTI-a u Trstu.**

Veliko razprodavništvo domaćih i stranih osebjunosnih sa tvornicom plinastih vodah te ljekarnani u TRSTU, POREČU i GORIČI.

Menotti-evi sladkiši 60 hiljadah odzdravljajah

prana težina za kašalj. Nedrojbene odzdravljaja. Tko nezdravi, hoće mu se novel poratiti. Ovi dragozorni utjeljeni sladkiši su u svojoj bitnosti za liječenje prstih i osobito zdrastvosti, jer sastavljeni od posebnih ljekovitih rastlinah. Uzimaju se s najboljim uspelom proti grčovituh nazehom kašlju, toli namu s početna koli kad se već ukrenu; onda proti bolost od grla, proti rolni (grupje), zapaljenici i željehđaci, proti pomanzanju glasa; izvio pomazu i nesudijetrem.

Čisto ulje od treskinitih jetarah

(Olio di fegato di merluccia puro) izvijedeno za strova u Americi na račun K. Zanetti-a ljekarnika u Trstu. Lik komu nelma para protiv bolh, protiv ulogom, gukum ihh zalava, pokostice (carrie dello ossa), protivski ihh bolocu, protiv olagati ihh nucli, proljevu mokraćne, slabih, mršarosti, bolnih, kožnih bolestanh, bolestanh jetarah itd. Moje trkotratno stakleno imadu u staklu udjelano mojo ime *Olio Fegato Merluccio di Carlo Zanetti*, s toga ulje jih mođ pogrešno zamieniti a imadu, kao i trkotratimi, što se prodaju kod druguh tućih.

Izdavine od Tamarindah, jedino što

su bilo nadareno na raznih ljehđach, najboljih i najuspješnijih lek protiv grži kao i najuspješnijih sredstava za nuteraju hlajenje bolnika. — Opazka: Valja paziti da nebuda patvoreno.

Čistiteljne bobice ihh pilule

od glasovitoga padovanškoga prof. *Giacomini-a*, što se već oćelji 35 god. traže i uzimaju proti sajpvom ihh kavanje, tvorbnosti, tresnu silaha, zapeki jetarah i slasno; zamenjuju usih ihh.

Hoffmannova voda proti zubobolji. I najjuča zubobolja prestane namah jednom jedinom kapljicom ove vode, kad se na pamuku ihh bambusku tari u škrbtinu bolna zuba.

Liek protu-grozničeni od *Dra. More* komu nelma para protiv toh boli.

Pčelnjakova žest (*Spirito di Melissa*) savsonogh karbolnih u Mletoih.

Skladisti svih ručnih vodah sa jamstvom da su svieže i črave — Predmeti pruzivečne Romarski strojevi — Podpasaci — Pruzive hječie ihh čurape itd. — Jedina omeopatična sredinjna ljekarna.

— Sraki imaj oko na patvorecu. — Prodaje se na veliku u luč-obrotnom zavodu KARLA ZANETTI-a u Trstu, Via Nuova N. 27, sreobčđ skladništva za Trst, Primorje, Dalmaciju, Grčku, Egipat i Turaku.

Povlašćena Mehanična

SUMPORAČA
(VALERIJEV SISTEM)

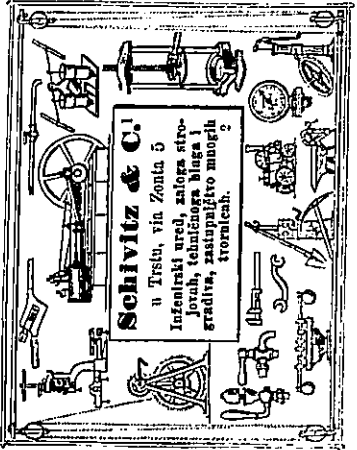
Ova sumporača novoga načina vrlo je korisna vinogradaru.

Spretno i pojednaku podieli se sumpor po grozdu. Malo sumpora treba i prištiđi se vremenom i djela; posvema se lahko vladu; savstavljena je tvrđo i pripravno. Nosi se na pas.

Služi za traže obično posadjeno, za brajde i za ruže; može se sipati i lozu, koja se okolo drugoga stabla vije, a trebaju ljestre ni druge sprene.

Ciena joj je zajedno sa mjerom sa sumpor koliko ga upravo treba usipati — samih 6 k.

SKLADIŠTE U TRSTU
GIUSEPPE PILOTTI
Interničar via della Sanità Nr. 1. 6

OKREPNA ŽIDČINA ZA KONJE.

Ova žest uzdeli konje do skrajne starosti u jakosti i kreplosti. Ona jo dobra i protiv mnogih ljudskih bolestanh, a namo protiv ulogom (kostobolji i bedrobolji)

Francezka žest i morska sol

od *William-a Leaa*. Ručno sredstvo proti oparici, zihobolji, oćeljih željehđach, kao i proti zubobolji, gdje je odmah bolje, čim se samo izvana njom lice namazne, odmah kad se te gdje natuče ili poruče. Ni jedina obitelj nebi imala bilo bez ovog sredstva, koje je toli ljekovita, a stoji toli malo.

Uštrčaji od *Dra. Equistera*, što se mogu rabiti bez tuđje pomoći.

Bresčanski ostržiški stari i skušene sredstvo proti srakrovnostoj kostobolji kao također proti astmi.

Ulje od treskinitih jetarah (sa jodo-željezom) prilagodjeno po lučbari i ljekarniku K. Zanetti-u u Trstu. Ovo jo najbolje sredstvo proti slabosti, kod se bolnik prilagođo pošlje težko bolosti, onada proti uzmi u kostih ihh. Svraka uzela imu u sebi dva zrna jodo-željeza.

Prava Žiljeva voda (*Vera Aqua di Gligio*) za gospoje od *Plančai-a*, povrlašćena parizkoj lučbari. Krepkost ove vode jest jedna od najobitnijih. Ona podjaga puti takorv mkanosti i njeznoš, kakra jo obično za najljepših mladih gođinah, te čini da izočeno sa lica kojekakvo crvenilo i ostalo grubote. Nijedna gospoja, kojoj je mila krasota i čistota puti, njoj imala biti bez ove žiljeve vode, koje poraba postaje običenotna.

Orizov neppljivi prah biele i ručičasto boje za gospoje. Umot po 10 novčeah.

Bobice Heilingerova na malo i na veliko.

Samotočno skočivo ulje bez ikakra ni duba ni teke, čisti što brzo i bez srakno boli. Ovo se ulje nikad neopćkva, zato bi ga morala imati svaka kuća po koje stakleno, da si u potrebi može odmah pomoći. Stakleno po 20 novčeah.